

Dierenarts Priscilla Zieltjens van De Kippenpraktijk met haar eigen hobbykip Vera, een gemixte krielkip van 2 jaar oud. Foto Stephanie Broekarts

Huisdieren

Kippen zijn sinds corona populaire huisdieren. Maar dierenartsen weten nog niet wat ze ermee moeten

Steeds meer Nederlanders houden kippen in de achtertuin. Maar wie zorgt er voor ze als ze ziek worden?

Met gedroogde maden in haar hand stapt Priscilla Zieltjens de kippenren in. Hoewel de vogels dol zijn op de snack, hebben ze al snel door wat er gaande is en houden afstand. Zieltjens weet Vera, een tweejarige krielkip, te pakken. Terwijl het dier kort fladdert en kakelt uit protest, blijft zij rustig. “Kippen vangen is een groot deel van mijn werk”, lacht ze.

De 30-jarige Zieltjens is dierenarts, maar behandelt geen honden of katten. Ze heeft een praktijk die zich uitsluitend richt op hobbykippen. De kippen in achtertuinen van mensen die de dieren steeds vaker beschouwen als onderdeel van het gezin. De vogel staat juridisch te boek als landbouwhuisdier, maar de mensen die bij Zieltjens aankloppen hebben, net als zijzelf, hun dieren een naam gegeven.

Fenomeen

Dat er vraag genoeg is voor zo'n praktijk, zegt iets. De hobbykip is in stilte een fenomeen geworden. Exacte cijfers zijn er nauwelijks. Wie minder dan 250 kippen houdt, hoeft ze niet te registreren en het CBS telt ze niet mee. De landelijke bond Kleindier Liefhebbers Nederland schat dat het gaat om 160.000 huishoudens in Nederland. Ze maken daarbij geen onderscheid tussen een kleinschalige pluimveehouder met 249 hennen, en een stedelijk gezin met zes kippen in de tuin.

Kippenarts Priscilla Zieltjens probeert een van haar kippen te vangen voor een onderzoek. Foto Stephanie Broekarts

Vooral die laatste groep is groeiende en de coronapandemie was daarin een kantelpunt. Nederlanders die thuis zaten ontdekten de moestuin, het broodbakken, het zelfvoorzienende leven. En daar horen kippen en eieren uit eigen tuin bij.

Linda van den Heuvel van kennisplatform en webshop *Kippen van Lin* houdt al 25 jaar kippen en ziet diezelfde verschuiving. “In die periode werden er toch al veel huisdieren aangeschaft, maar bij kippen ging het ook om een stukje zelfredzaamheid. Educatie voor de kinderen, zodat ze weten waar voedsel vandaan komt.”

Vorig jaar concludeerde het RIVM dat eieren van hobbykippen hoge concentraties parasieten bevatten. Deze week maakte het onderzoeksinstituut bekend wat de oorzaak daarvan is. De parasieten komen naar alle waarschijnlijkheid uit de wormen die hobbykippen eten als ze buiten lopen. Het advies blijft om de eieren van hobbykippen niet te eten, maar daar houdt de doelgroep van Van den Heuvel zich niet aan.

“De kip is sowieso niet meer alleen dat dier dat eieren legt, rassen met een hoog knuffelgehalte zijn nu geliefd.” Haar website groeit ieder jaar en mensen geven steeds meer geld uit om voor hun dieren te zorgen. “Die trend keert niet meer om. Maar een goede dierenarts vinden die veel van kippen weet is erg moeilijk.”

Gat in de markt

Want terwijl de populariteit van de hobbykip stijgt, blijft de veterinaire zorg achter. Zieltjens merkte dat al toen ze nog als veearts in de pluimvee-industrie werkte. “Hobbyhouders belden de praktijk op met zieke kipjes, maar daar waren we niet op ingericht.”

Industriepraktijken zijn vanwege strenge regels om verspreiding van infectieziekten te voorkomen vaak afgeschermd voor particulieren. Waar kippen in de industrie in een gecontroleerde omgeving leven, met vaccinatie-eisen en monitoring, groeien hobbykippen meestal op in de buitenlucht. Om besmettingen te voorkomen mag een dierenarts die in grootschalige stallen werkt niet zomaar bij een hobbyhouder over de vloer komen. Bij een gemiddelde huisdierenpraktijk kunnen mensen ook niet terecht met hun kippen.

Dierenarts Priscilla Zieltjens onderzoekt haar eigen hobbykip Meesje, een groenlegger van 6 maanden. Foto's Stephanie Broekarts

“Daar mist een deel zorg in onze veterinaire wereld”, merkt Zieltjens op. Een gat in de markt. Daarom richtte ze vorige zomer vanuit haar boerderij in Olst De Kippenpraktijk op: een ambulante praktijk die zich uitsluitend richt op hobbykippen. Met koffers gevuld met medische middelen komt ze bij mensen aan huis, wat vervoerstress scheelt voor de kip. Gewone dierenartsen verwijzen steeds vaker door. “Vroeger deed een dierenarts alles, maar de veterinaire zorg is steeds meer specialistisch geworden. Van varkensarts tot kleindierenarts, en nu ook: kippenarts.”

De mensen die bij haar komen, zien hun kippen zoals ze een hond of kat zien, stelt Zieltjens. “Ze worden echt als individuen beschouwd en zijn onderdeel van het gezin. Vrijwel al mijn klanten geven hun dieren een naam.” Zoals zoveel huisdieren zijn ook de kippen die de dierenarts ziet vaak te dik. “We willen ze te veel verwennen met lekkere snacks.” Een kip kost op Marktplaats een tientje. Toch betalen klanten van Zieltjens zonder aarzelen voor een consult, medicatie of een waardige dood – plus reiskosten.

Verschillende rassen kippen leggen verschillende kleuren eieren. Groene eieren, gelegd door het ras groenlegger, worden steeds populairder. Foto's Stephanie Broekarts

Onderschat dier

Sandra van de Werd, oprichter en coördinator van *Stichting Red een Legkip*, herkent dat sentiment. De stichting, die al sinds 2011 afgedankte legkippen een tweede leven bezorgt, stelt als voorwaarde voor adoptie dat eigenaren bereid zijn met hun kip naar de dierenarts te gaan. Ook zij zien de groeiende populariteit in de cijfers: in het eerste jaar werden er ongeveer 1000 kippen geadopteerd. Nu zijn dat er jaarlijks tussen de 2500 en 3000.

Van de Werd spreekt van een structurele groei, niet een voorbijgaande hype. “Mensen komen vaak terug voor meerdere adopties. Ze zijn verrast dat kippen zo leuk kunnen zijn en worden er gek op. Het zijn karaktervolle, intelligente dieren, waar je echt contact mee hebt.”

De wetenschap bevestigt wat kippenhouders allang vermoeden: kippen zijn complexer dan ze eruitzien. Onderzoek toont aan dat ze meer dan honderd soortgenoten individueel kunnen herkennen en dat kuikens in het ei al met elkaar communiceren. Kippen vertonen empathie, hebben een geheugen en tonen duidelijke tekenen van plezier.

Zelfs als een legkip heel haar leven in een koloniehuisvesting – een kooi zonder daglicht of voldoende bewegingsruimte – heeft geleefd, vertoont het dier weer natuurlijk gedrag na adoptie, stelt Van de Werd. “Je ziet ze genieten van de zon of als ze badderen in het zand. Ze komen naar je toe gerend, net als een hond. Het is een onderschat dier.”

De keerzijde

De toenemende populariteit heeft ook een schaduwkant. Wie een zieke kip heeft, zoekt eerst online en vindt daar een breed aanbod aan adviezen en supplementen. Ziektjens waarschuwt voor misinformatie en loze beloftes. De NVWA greep de afgelopen jaren in bij aanbieders vanwege misleidende claims op kippenproducten. De dierenarts ziet de gevolgen in haar praktijk. “Supplementen kunnen prima preventief werken, maar een zieke kip heeft soms gewoon antibiotica of een pijnstiller nodig. Die zorg kun je alleen bij een dierenarts krijgen.”

De meeste hobbyhouders kiezen ervoor geen hanen te houden vanwege eventuele geluidsoverlast. Priscilla Zieltjes heeft er wel een en heeft daarom een goed geïsoleerd hok. Foto Stephanie Broekarts

Luchtwegklachten en problemen met ontlasting zijn de meest voorkomende kwaaltjes waarmee mensen bij de kippenarts aan de bel trekken. Kippen zijn prooidieren en laten pas heel laat zien dat er iets mis met ze is. Daarom benadrukt ze bij haar klanten het belang van het goed leren kennen van hun kippen, zodat ze afwijkingen in gedrag of gezondheid sneller herkennen. Regelmatig komt haar hulp te laat. Euthanasie vormt dan ook een substantieel deel van Zieltjes' werkzaamheden. Of de eigenaren huilen als ze hun kip moeten laten inslapen? "Bijna altijd".

'Niemand staat op voor de hobbykip'

Achter het idyllische beeld van de hobbykip schuilen ook structurele problemen waar Zieltjens tegenaan loopt. Vanwege de vogelgriep hebben hobbyhouders sinds oktober 2025 te maken met een afschermplicht. Zij moeten hun kippen met een net of overkapping afschermen en de dieren mogen niet los door de tuin scharrelen. Een domper voor de eigenaren die hun vogels juist die vrijheid gunnen.

Er bestaan vogelgriepvaccins, maar die zijn niet toegelaten in Nederland omdat landen waar naar geëxporteerd wordt dan Nederlandse pluimveeproducten weigeren. Dat de hobbykip niks met export te maken heeft en baat zou hebben bij een vaccin, verandert daar niets aan. "Niemand staat op voor de hobbykip", zegt Zieltjens. "Er is gewoon niet genoeg lobby om de regelgeving aan te passen. Hetzelfde geldt voor medicatie."

Vanwege de vogelgriep geldt momenteel ook voor hobbykippen een afschermplicht. De kippen mogen dus niet los op het erf lopen. Foto Stephanie Broekarts

Er zijn geen medicijnen beschikbaar specifiek voor hobbykippen. Alle kippenmedicatie is uitsluitend in grootverpakkingen voor de industrie beschikbaar. Voor een individueel dier betekent dat een minuscule dosis afwegen, wat niet praktisch of rendabel is.

Artsen kunnen uitwijken naar medicatie voor andere voedselproducerende dieren zoals varkens of koeien – de zogenaamde cascaderегeling – maar die mag pas worden toegepast als er geen geschikt middel beschikbaar is voor de betreffende diersoort. Omdat kippenmedicatie wél bestaat, alleen niet in de juiste verpakking, is ook die route juridisch gezien geen vanzelfsprekende oplossing.

De oplossing is simpel, maar vraagt initiatief van fabrikanten: bestaande medicijnen registreren voor gebruik bij kippen, of kleinere verpakkingen introduceren. Van beweging in die richting is nog geen sprake. Zieltjens: “De vraag is nog te klein. We staan pas aan het begin van de hobbykippengeneeskunde.”